

Gynekologisk cancer och kemostrålbehandling

Information om kemostrålterapi vid behandling av gynekologisk cancer. Kemostrålterapi är en **kombination av strålbehandling och samtida cellgift- det vill säga cytostatika behandling.**

Kemostrålterapi ges utvärtes på cancerområdet i buken eller de yttre könsorganen. Cytostatikabehandlingen ges intravenöst för att effektivera strålbehandlingen. Cytostatika följer med blodomloppet till hela kroppen och når också sådana celler som inte syns vid avbildningsundersökningar eller i blodprov.

Behandling

Cytostatikabehandlingen ges på Åbo universitetscentralsjukhus (Åucs) T-sjukhus, polikliniken för läkemedelbehandling, förmiddagar en gång i veckan. På eftermiddagen förs du vidare till strålbehandlingen.

Strålbehandlingen ges varje dag på Åucs strålbehandlingspoliklinik. De dagar man inte har cytostatikabehandling kan man komma direkt till strålbehandlingspolikliniken avtalad tid.

Blodprov och urinprov

Cytostatikabehandlingen inverkar också på friska vävnader, bland annat blodceller, varför man kontrollerar blodvärden och urinprov före varje cytostatikabehandling. Du kan boka tid till provtagning på Tykslab (<https://tyks.vihta.com>) eller din hemorts hälsovårdscentral. Proven tas 2 dagar innan behandlingen.

Cytostatikabehandling

Cisplatin är den vanligaste cytostatikan som används vid kemostrålterapi av gynekologisk cancer. Cytostatikan bestäms individuellt för var och en. Medicinen avgår från kroppen via njurarna, varför upprätthållandet av god vätskebalans är ytterst viktigt.

- Kom ihåg att **dricka tillräckligt mycket** innan behandlingen.
- På avdelningen ges intravenöst 1–2 liter vätska.
- Du får medicin mot och för illamående. Du får även hem recept för läkemedel mot illamående och kräkningar.

De vanligaste biverkningarna

- Både strålbehandlingen och cytostatikabehandlingen gör att blodvärdena sjunker.
- En för låg halt av vita blodkroppar (leukocyter och neutrofiler) gör att man blir mottagligare för infektioner.
- En minskning av blodplättarna (trombocyterna) ökar risken för blödning (till exempel blåmärken, gommen blöder när man borstar tänderna, näsblod).
- En minskning av de röda blodkropparna, dvs. hemoglobinet (Hb) minskar syretransporten till olika delar av kroppen och orsakar trötthet och andnöd. Man strävar till att hålla Hb -värdet på nivån 110–120 under behandlingen.

Irritation i huden och på slemhinnorna

Kemostrålbehandling av de yttre könsorganen kan orsaka ömhet i huden och på slemhinnorna. Man kan i förebyggande syfte undvika strama kläder som skavar eller är ruvande. För hudvård kan man använda väl absorberande bassalvor och luftbad. Till besvärliga symtom kan man använda lindrande bad och antiinflammatoriska mediciner, som ordineras separat (mera information ges på mottagningen).

Trång slida

På strålbehandlingsenheten verkar en sexualrådgivare, som vid behov kan ge råd för förebyggande av trång slida.

Om du får biverkningar eller om de ökar så lönar det sig att ta upp saken i samband med cytostatika- eller strålbehandlingen.

Tilläggsuppgifter om cancer och cancerbehandling:

På finska [Tyks syöpäkeskus](#)

På svenska www.hälsobyn.fi/Cancerhuset och på cancerorganisationens sidor alltomcancer.fi.